

PÄÄTÖS
21.12.2018

LIVI/9067/07.00.01/2017

Jakelun mukaan

Viite: Espoon kaupungin ja Helsingin kaupungin hakemus valtion osallistumiseksi Raide-Jokeri -pikaraitiotien rakentamisen kustannuksiin vuosina 2017–2020 (dno Espoo 126/2016; dnro HEL 2016-000511, päivätty 11.12.2017 sekä hakemukseen saapunut täydennys, päivätty 8.11.2018)

Espoon ja Helsingin hakemus valtionavustuksesta Raide-Jokeri -pikaraitiotiehankkeeseen

Espoon ja Helsingin valtuustot ovat kesäkuussa 2016 hyväksyneet Raide-Jokeri -pikaraitiotietä koskevan hankkeen, 274,5 M€:n euron hankesuunnitelmaan perustuen.

Espoon kaupunki ja Helsingin kaupunki ovat Liikennevirastolle 12.12.2017 toimittamallaan yhteisellä hakemuksella hakeneet valtionavustusta valtion osallistumiseksi Raide-Jokeri -pikaraitiotien rakentamisen rakentamiskustannuksiin vuosina 2017–2020, jotka ovat hakemuksen liitteenä lähetetyn hankesuunnitelman kustannusarvion mukaan yhteensä 275 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Valtionavustusta on haettu vuosille 2017–2020 enintään 30 prosenttia toteutuneista kustannuksista, kuitenkin enintään 84 miljoonaa euroa (alv 0 %). Näihin rakentamiskustannuksiin ei ole myönnetty muuta valtionavustusta.

Espoon kaupunki ja Helsingin kaupunki vastaavat loppuosasta kustannuksista 9.12.2016 tekemänsä yhteistyösopimuksen mukaisessa suhteessa.

Hakemuksen mukaan hankkeen infrastruktuurin suunnittelu ja rakentaminen toteutetaan projektiallianssimallilla, jonka suunnittelijana on Ramboll Finland Oy:n, Sitowise Oy:n ja VR Track Oy:n muodostama ryhmittymä ja urakoitsijana YIT:n ja VR Track Oy:n muodostama ryhmittymä.

Raide-Jokerin infrastruktuurin omistajaksi ja hallinnoijaksi jää Helsingin kaupunki Helsingin alueella ja Espoon kaupunki Espoon alueella.

Hakijat ovat täydentäneet hakemustaan 12.11.2018 Liikennevirastolle saapuneella hakemuksella. Täydennyksen mukaan hankkeessa on meneillään kehitysvaihe, jossa suunnitellaan lopputuote ja määritellään tavoitekustannus, johon kaikkien hankkeeseen valittujen allianssiosapuolten on sitouduttava.

Täydennyksen mukaan lopullinen tavoitekustannus on tarkoitus asettaa 31.1.2019 mennessä ja edelleen täydennyksessä todetaan, että suunnittelun ollessa vielä kesken on olemassa riski siitä, että tavoitekustannus johtaa hyväksytyhän hankesuunnitelman mukaisen kokonaiskustannusarvion ylitykseen ja edellyttää siten Espoon ja Helsingin valtuustojen hyväksyntää, valtuustokäsittelyjen arvioidaan ajoittuvan huhti-kesäkuulle 2019.

Kaupungit esittävät yhteisessä hakemuksessaan maksatuksen osalta, että avustus maksettaisiin takautuvasti toteutuneiden kustannusten perusteella vuosittain. Maksatuspyyntö lähetetään kerran vuodessa. Vuonna 2018 maksettava avustus koskisi vuosina 2016–2017 toteutuneita avustuskelpoisia kustannuksia.

Kaupunkien 11.12.2017 päivättyyn valtionavustushakemukseen sekä hakemuksen täydennykseen,(päiväys 8.11.2018, on liitetty

- Raide-Jokerin hankesuunnitelma 2015
- Raide-Jokerin hankesuunnitelman 2015 kustannusarviot ja suunnitelmat
- Kaupunkien välinen yhteistyösopimus Raide-Jokerin suunnittelusta ja toteuttamisesta yhteishankkeena 9.12.2016

Liikenneviraston päätös perusteluineen

Valtio on vuosien 2017 ja 2018 valtion talousarvioissa antanut Liikennevirastolle valtuuden myöntää valtionavustusta tässä hakemuksessa tarkoitetun Raide-Jokeri-pikaraitiotien rakentamisen rakentamiskustannuksiin enintään 30 prosenttia toteutuneista kustannuksista ja kuitenkin enintään 84 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Espoo ja Helsinki hakijoina ovat valtionavustushakemuksen täydennyksessä ilmoittaneet, että suunnitteluvaiheen ollessa kesken on olemassa riski siitä, että hankkeen kustannusarvio nousee niin paljon, että hankkeen toteuttaminen edellyttää uusia päätöksiä kummassakin kaupungissa rakentamisen toteuttamisesta.

Espoon ja Helsingin yhteistyösopimuksessa (7.12.2016, jäljempänä RJ-Yhteistyösopimus) todetaan muun ohella, että mikäli Raide-Jokeri-linjan infrastruktuurin suunnitteluvaiheen päättyessä täsmentyvä kustannusennuste poikkeaa oleellisesti kokonaiskustannuksista 274,5M€, on kummallakin osapuolella oikeus ja mahdollisuus vetäytyä hankkeesta, jolloin siihen mennessä kertyneet kustannukset jäävät osapuolten kustannuksiksi sopimuksen mukaisella kustannusjaolla.

Alkuperäisen hakemuksen mukaan hankkeen on arvioitu valmistuvan vuonna 2021. Hakemuksen täydennyksen mukaan hankkeen toteuttamisen on arvioitu kestävän vuoteen 2023.

Ottaen huomioon hakemuksessa esitetyt tiedot hankkeen kustannusarviosta ja toteuttamisen aikataulusta, hakemuksen täydennyksessä esille tuodun riskin kustannusten niin merkittävästä noususta, että rakentamisen toteuttaminen edellyttää uusia päätöksiä Espoon ja Helsingin valtuustoissa sekä uuden arvion aikataulusta Liikennevirasto myöntää Espoon kaupungille ja Helsingin kaupungille valtionavustusta pikaraitiotien rakentamiseen välille Itäkeskus (Helsinki) - Keilaniemi (Espoo) seuraavasti:

Liikennevirasto myöntää valtionavustusta pikaraitiotien rakentamiseen, 30 % toteutuneista avustuskelpoisista kustannuksista ja enintään kuitenkin 84 miljoonaa euroa (alv 0%) edellytyksellä, että Espoon ja Helsingin kaupungit sitoutuvat MAL-sopimuksen 2016–2019 tavoitteisiin ja erityisesti luovat edellytyksiä tonttitarjonnan ja asuntotuotannon merkittävälle lisäämiselle hankkeen vaikutusalueella sekä ehdoin, että hankkeen jäädessä toteutumatta kaikki jo maksettu valtionavustus peritään takaisin. Avustuskelpoiset kustannukset voidaan maksaa vuosittain aina kahden kuukauden kuluessa erillisestä maksatushakemuksesta kuitenkin niin, että vuonna 2019 vuoden 2018 kustannuksista vasta sen jälkeen, kun valtuustot ovat tehneet mahdolliset uudet päätökset tai mikäli uusia valtuustokäsittelyjä ei tarvita, aikaisintaan 30.6.2019.

Valtionavustus maksetaan momentilta 31.10.36 ja se maksetaan arvonnisäverottomiin menoihin.

Käyttötarkoitus ja hyväksyttävät kustannukset

Avustuskelpoisia menoja ovat raitiotieinfrastruktuurin suunnittelu- ja rakentamiskustannukset, jotka sisältyvät hankkeen kustannusarvioon ja joista on aiheutunut menoja vuodesta 2016 alkaen. Raitiotieinfrastruktuuri sisältää raitiotielinjan, sähköistykseen, tekniset järjestelmät sekä raitiotiepysäkit. Hanke käsittää pikaraitiotien ja siihen liittyvien järjestelmien sekä muiden pikaraitiotien käyttöön välittömästi liittyen rakenteiden, kuten tie- ja katujärjestelyiden ja johtosiirtojen suunnittelun ja toteutuksen.

Hankkeen hyväksyttäviksi kustannuksiksi lasketaan suunnitteluun, hallinnointiin, tiedottamiseen, lupamenettelyihin, pohjatutkimuksiin, rakennuttamiseen, rahoitukseen ja rakentamiseen liittyvät kustannukset. Kustannukset eivät sisällä varikoiden ja kaluston investoinneista tai pikaraitiotien käytöstä aiheutuvia kustannuksia eivätkä kaupunkien puolesta hankkeen toteuttavien organisaatioiden hallintokustannuksia.

Rinnakkaishankkeet, jotka toteutetaan Raide-Jokerin kanssa samanaikaisesti, eivät ole avustuskelpoisia menoja eikä niihin kuuluvia laskuja saa sisällyttää valtionavustuksen maksatushakemuksiin.

Avustusta saa käyttää ainoastaan tässä päätöksessä määrättyyn tarkoitukseen. Valtionavustuksen saajan tulee ilmoittaa viipymättä Liikennevirastolle avustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen tai muuhun avustuksen käyttöön vaikuttavasta muutoksesta.

Valtionavustuksella ei saa kattaa sellaista kustannusosuutta, johon Espoon kaupunki tai Helsingin kaupunki saavat muuta valtionavustusta muun valtionavustuslainsäädännön perusteella.

Maksatus

Valtionavustus maksetaan Espoon kaupungille ja erikseen Helsingin kaupungille erillisestä hakemuksesta (maksatushakemus) toteutuneiden kustannusten perusteella sen jälkeen, kun avustuksen maksamisen edellytyksistä on esitetty hyväksyttävä selvitys.

Maksatushakemuksesta tulee käydä ilmi maksatukseen haettava euromäärä sekä se, miten maksatukseen tuleva summa jaetaan kaupunkien välillä. Maksatushakemukseen tulee liittää allekirjoitettu kirjanpidon ote ja raportti, joista käy ilmi hakemuksen perusteena olevat maksetut laskut ilman arvonlisäveroa (maksun saaja, tositenumero, päivämäärä ja maksettu rahamäärä) ja tilintarkastajan lausunto kyseisten kustannusten avustuskelpoisuudesta sekä selvitys hankkeen etenemisestä. Lisäksi Liikennevirasto voi pyytää tuen saajalta myös muita selvityksiä valtionavustuksen käytöstä.

Edellytyksenä valtionavustuksen maksamiselle on, että virasto on hyväksynyt selvityksen eikä mahdollisissa valvontatoimenpiteissä ole tullut esille sellaisia seikkoja, jotka estäisivät avustuksen maksamisen.

Hakemus tulee osoittaa Liikennevirastolle (PL 33, 00521 Helsinki) ja siinä tulee mainita valtionavustuksen diaarinumero LIVI/9067/07.00.01/2017.

Valtionavustuksen käytön valvonta

Avustuksen käytön valvonnassa, tarkastuksessa ja takaisinperinnässä noudatetaan valtionavustuslain säännöksiä sekä tämän päätöksen ehtoja.

Espoon ja Helsingin kaupungin tulee toimittaa Liikennevirastolle kuukausittain raportti, josta käy ilmi hankkeen eteneminen ja rakentamisen toteutuneet avustuskelpoiset menot. Vuonna 2016 ja 2017 syntyneiden kustannusten osalta raportti tulee toimittaa viimeistään ensimmäisen maksatushakemuksen yhteydessä.

Valvontaa ja seurantaa varten perustetaan seurantaryhmä, jossa ovat edustettuina Espoon kaupunki, Helsingin kaupunki, Liikennevirasto ja Raide-Jokeri -projekti. Seurantaryhmä kokoontuu vuosittain vähintään kolme kertaa. Seurantaryhmän tehtävänä on muun muassa seurata hankkeen edistymistä ja avustukseen piiriin kuuluvia rakennustöitä.

Liikennevirastolla tulee olla mahdollisuus tutustua hankkeen kirjanpitoon ja tositteisiin. Tilintarkastuskertomus on toimitettava Liikennevirastolle vuosittain sen valmistuttua ja tarvittaessa myös erikseen pyydettyä.

Liikennevirastolla on oikeus suorittaa valtionavustuksen saajien talouteen ja toimintaan kohdistuvia tarkastuksia siten kuin valtionavustuslain 16 § ja 17 §:ssä on säädetty. Hankkeen kirjanpito sekä kaikki hankkeen toteuttamiseen liittyvät asiakirjat on säilytettävä mahdollista varojen käytön tarkastusta varten niin, että ne ovat vaikeuksitta saatavissa.

Valtionavustuksen maksatuksen keskeytys ja takaisinperintä

Liikennevirasto voi määrätä myönnetyn valtionavustuksen maksamisen keskeytettäväksi, jos on perusteltua aihetta epäillä, että avustusta on käytetty muuhun kuin myönnettyyn tarkoitukseen tai jos saaja on laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa taikka perusteet, joilla avustusta on myönnetty, ovat olennaisesti muuttuneet. Maksatus voidaan määrätä keskeytettäväksi myös silloin, jos avustuksen saaja ei noudata hankkeessa tai toiminnassaan tähän valtionavustuspäätökseen otettuja ehtoja ja määräyksiä sekä edelleen myös mikäli Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää maksamisen keskeyttämistä.

Valtionavustuksen saajan tulee viipymättä palauttaa virheellisesti, liikaa tai ilmeisen perusteettomasti saamansa valtionavustus tai sen osa. Valtionavustuksen saajan tulee palauttaa valtionavustus tai sen osa myös, jos rakentamishanke kariutuu tai sitä ei voida muutoin käyttää valtionavustuspäätöksessä edellytetyllä tavalla.

Liikennevirasto voi määrätä valtionavustuksen maksamisen lopetettavaksi ja maksetun avustuksen takaisinperittäväksi, jos valtionavustuslain 21 § ja 22 §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät. Palautettavan valtionavustuksen korosta on säädetty valtionavustuslain 24 ja 25 §:ssä.

Muutoksenhaku

Valtionapuviranomaisen päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin valtionavustuslaissa ja hallintolaissa (434/2003) säädetään. Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua kirjallisesti Liikennevirastolta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Sovelletut säännökset

Valtionavustuslaki (688/2001) 7 §, 10 § ja 11 §
Valtion talousarviot 2017 ja 2018

Kari Wihlman
Pääjohtaja

Laura Kuistio
Johtaja

LIITTEET:

Oikaisuvaatimusohje

JAKELU:

Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki

TIEDOKSI:

Liikenne- ja viestintäministeriö
Ympäristöministeriö

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Tähän valtionavustusta koskevaan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen oikaisua päätöksen tehneeltä Liikennevirastolta. Oikaisua saa vaatia se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Oikaisuvaatimuksen määräaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, määräaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valtionavustuspäätös toimitetaan avustuksen hakijalle tiedoksi sähköisesti sekä postitse. Jollei muuta näytetä, asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi (valtionavustuslaki 33 §). Jos oikaisuvaatimusta ei ole tehty määräajassa, oikaisuvaatimus jätetään tutkimatta.

Oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti Liikennevirastolle (1.1.2019 lukien Väylävirastolle). Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava päätös, johon vaaditaan oikaisua, sekä se, millaista oikaisua vaaditaan ja millä perusteilla sitä vaaditaan.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä. Sähköisestä allekirjoituksesta säädetään laissa 617/2009.

Oikaisuvaatimukseen ja sen käsittelyyn viranomaisessa sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) ja hallintolainkäyttölakia (586/1996).

Oikaisuvaatimuksen liitteet

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä:

- päätös, johon muutosta haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä,
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys määräajan alkamisajankohdasta,

- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu Liikennevirastolle, sekä
- asiamiehen valtakirja, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja.

Toimitusosoite

Oikaisuvaatimus toimitetaan avustuspäätöksen tehneelle viranomaiselle osoitteeseen:

Postiosoite: PL 33,00521 Helsinki

Käyntiosoite: Opastinsilta 12 A, Helsinki

Puhelin: 0295 34 3000

Faksi: 0295 34 3700

Sähköposti: kirjaamo@liikennevirasto.fi

1.1.2019 lukien kirjaamo@vayla.fi